

5. marts 2010

UPA 2010/130

Inatsisartut Suleriaasianni § 35 naapertorlugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallisissiaq imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Partiit ataasiakkaat aamma Naalakkersuisut Tungiuinnermut periuseq qanoq paasinaat pillugu kiisalu Namminersorlutik Oqartussat Tungiuinnermut periuseq qanoq ittoq attanniarnaat pillugu apeqquteqaat tunngavigalugu oqallinnissamut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Niels Thomsen, Demokraatit)

Tunngavilersuut

Manna apeqquteqaat tunngavigalugu oqallinneq tunngavigalugu siunertaraara, uagut qinikkat kiisalu inuiaqatigiit oqallisigissagipput isummerfigalugulu tungiuinnermut periuseq sunaassanersoq aammalu qanoq imaqassanersoq. Nunarsuarmi sumiiffinni assigiinngitsuni tungiuinnermut periuseqarpoq assigiinngitsunik imaluunniit allatut oqaatigalugu naalagaaffinni atugarissaarfiusuni.

Politikkikkut apeqqut pingaarutilik tassaavoq, uagut ersarissumik nassuiakkamik tungiuinnermut periuseqarnersugut. Tamanna aallaavigalugu immitsinnut aperisariaqarpugut, tungiuinnermut periuseq periutsini tamani pitsaanersanersoq eqqarsaatigeriarutsigut inuiaqatigiittut annertuunik unammilligassaqarnerput – unammilligassat pisariaqartitsisut, inuiaqatigiinni pingaarutillit ataavartumik oqallisigineqarnissaannik. Inuk silatooq oqarnikuuvoq, kikkut tamarmik ineriartorneq perusukkaat arlaannaataluunniilli allannguinnissaq piumanagu. Neriuppunga, tamatta ammalluta oqallinnermut peqataajumaartugut.

Oqariaaseq naalagaaffik atungartooq politikikkut oqariartaatsit muteerniusut naapertorlugit marluinnik isumaqarpoq: Nunanut demokraatiskiusunut aningaasanik nunallu piinik aningaasaqarfiusunut taaguutigineqartarpoq tassanilu naalagaaffiup isumagisaraa sukumiisumik inunnik isumaginninneq killilimmillu taaguutigineqartarpoq naalagaaffinnut angisuumik pisortat ingerlataqarfigisaannut, inuiaqatigiit inunnik isumaginnikkut, peqqinnissakkut aningaasarsiornikkut immaqalu ilinniartitaanikkut qularnaatsumik ikorfersorniarlugit.

Naalagaaffiup atungartuuffiusup inuiaqatigiit pigisaat agguaqqittarpaat. Pigisanik agguaaqqinneq aningaasatigut ikiorsiineq (pisortat ikiorsiissutaat), kiffartuussinerit (atuarfik peqqinnissaqarfik il.il.) aamma pisortat karsiat (akileraarutitigut ilanngaatit) aqutigalugit pisarpoq. Taamaalilluni tungiuinnermut periutsip inuiaqatigiinni assigiinngitsut inuunerminni atugassaat aalajangertarpaa.

Kalaallit Nunaanni tungiuinnermut periuseqarpugut, tassanilu suliffeqarfinnut pisortat aningaasaliisarnarat qitiusumik inissisimalluni. Nunanut allanut naleqqiulluta aningaasaatitta killeqartut ilarpassui inuussutissarsiortunut tapiissutigisarpagut. Oqariartaataavoq, ataavartumik aningaasarpassuarnik tapiisarnarup atungartuussuseq tunngavississagaa. Taamatut periuseqarnerup iluaqutaanera ersarluppoq Demokraatillu isumaat naapertorlugu boomerangisut imminut utertooriginermik kinguneqartussaasoq. Ilisimavarput boomerangi aallarfimminut

utertarpoq. Allatut oqaatigalugu atungarliortut atungarliortinneqartuassapput ilaguutiinnarlutik tikkuinnarlutillu.

Demokraatit uppeaat tunngaviusumik tunguinermit periuseqarneq, tassani tamanut tunngaviusumik kiffartuussinerit soorlu atuarfik peqqinnissaqarfillu tunniunneqartarput. Sinneri – soorlu inuutissarsiutinut tapiissutit – tunngaviusumik tunguinermit periutsimut aserorterisuupput, tamakkununnngami tapiissuteqartarnerup kingunerisarmagu atuarfinnut peqqinnissaqarfimmullu tapiissutaasinnaasut ikilinerat.

Tamatuma saniatigut isumaqarpunga, pisortat taama amerlatigisunik tapiissuteqartarnerat inooqatigiittut ataqqeqatigiinnissamut naleqassutsimullu akornngutaasoq. Allaanngilaq immitsinnut ataasiakkaarluta isumagisinnaajunnaaqqasugut.

Suliassat tamarmik pisortanit isumagineqassapput, pisortat utaqquassavagut kiisalu ikiussavaatigut pilersorluta atugarissaartillutalu. Akornatsinni amerlavallaat uninngaannarpallaarput namminerlu pilersornissartik suliniutigingippallaarlu.

Tassa nunasiaasimanitsinnit kingornussarput. Pisortanit ikiorsiissutinik nappateqarnerput sungiusimavallaaleqqavarput – aallaqqaammut Danmarkimit, tulliani Namminersornerullutik Oqartussanit/Namminersorlutik Oqartussanit kiisalu Naalagaaffimmit nunatsinnilu pisortanit.

Politikkikkut oqariartuutiginiagara tassaavoq, allatut ajornartumik piffissap ingerlanera politikikkut pingaarutillit oqallisigisariaqartassangigut. Pingaartorujussuuvoq, qunugissannginnatsigu inuiaqatigiinni aaqqissuussinerit assigiinngitsut isornartorsiuerpalaartumik qiviartarnissaat. Isornartorsiuerpalaarluta isiginnittarnitta siunertarissavaa inuiaqatigiittut kusanartumik oqaloqatigiittarnissarput politikikkut namminersulerumalluta anguniakkatta angulertornissaa siunertaralugu.

Taamatut oqarluta Naalakkersuisut akissuteqarnissaat kiisalu partiit allat saqqummiussassaat qilanaarluta utaqqissavagut.